“Konstitusiya və Suverenlik İli”nə həsr edilmiş beynəlxalq elmi-praktik konfrans keçirilib

«Azərbaycan Respublikası korrupsiyaya qarşı mübarizəni hər zaman həm milli, həm də beynəlxalq prioritet kimi qəbul etmişdir».

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

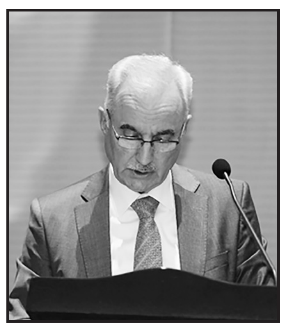

2025-ci ilin 23-24 may tarixlərində Bakı şəhərində “Konstitusiya və Suverenlik İli”nə həsr edilmiş “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizədə nəzarət orqanlarının rolu, vəzifələri və məsuliyyəti” mövzusunda beynəlxalq elmi-praktik konfrans keçirilmişdir.

Bu gün bütün ölkələri narahat edən problemlərdən biri də cinayət yolu ilə əmlakın əldə edilməsi və ondan terrorizmin maliyyələşdirilməsində istifadə olunması hallarının tam aradan qaldırılmamasıdır. Çox önəmlidir ki, belə halların yolverilməzliyini davamlı olaraq qeyd edən Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizəyə dair 2023–2025-ci illər üzrə Milli Fəaliyyət Planı” bu istiqamətdə çox mühüm kompleks tədbirlərin reallaşdırılmasını hədəfləmişdir. Milli Fəaliyyət Planı öz əhatəliliyi və təkmilliyi baxımından çox əhəmiyyətli sənəd olmaqla, cəmiyyətimiz üçün həyati vacib istiqamətləri özündə ehtiva edir.

Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin bu günlərdə qeyd etdiyi kimi: ***“Azərbaycan Respublikası korrupsiyaya qarşı mübarizəni hər zaman həm milli, həm də beynəlxalq prioritet kimi qəbul etmişdir. Çirkli pulların yuyulması qlobal bir məsələdir və onunla mübarizə beynəlxalq əməkdaşlıq tələb edir”.***

Bu baxımdan nəzarət orqanları xarici həmkarlarla və beynəlxalq təşkilatlarla (məsələn, BMT, MONEVAL, FATF) birgə işləməli və informasiya mübadiləsi aparmalıdırlar. Bu əməkdaşlıq, təcrübə mübadiləsi ilə yanaşı cinayətkar qrupların sərhəd aşan maliyyə əməliyyatlarını izləmək və qarşısını almaq məqsədini güdür.

Nəzarət orqanları müvafiq qurumların əməkdaşlarını, maliyyə sektorunun işçilərini və cəmiyyəti çirkli pulların yuyulması və bu fenomenin fəsadları barədə maarifləndirmək üçün də çox işlər görməlidirlər.

Bu kontekstdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında 2025-ci ilin “Konstitusiya və Suverenlik İli” elan edilməsi ilə bağlı” Tədbirlər Planına uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Monitorinqi Xidməti və Auditorlar Palatasının birgə təşkilatçılığı ilə ölkəmizin müvafiq qurumlarının, habelə xarici ölkələrin (Türkiyə, İsrail, Pakistan, Latviya) audit və mühasibatlıq qurumlarının rəhbərləri və ƏL/TMM üzrə mütəxəssislərinin iştirakı ilə 2025-ci ilin 23 may tarixində ***“Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizədə nəzarət orqanlarının rolu, vəzifələri və məsuliyyəti”*** mövzusunda keçirilmiş beynəlxalq elmi-praktik konfrans bu sahədə mövcud olan problemlərin və qarşıda duran vəzifələrin müəyyənləşdirilməsinə öz töhfəsini vermiş, səmərəli əməkdaşlıq çərçivəsində mütərəqqi dünya təcrübəsinin öyrənilməsi və tətbiqi üçün geniş imkanlar yaratmışdır.

Konfransı giriş sözü ilə Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının sədri, professor Vahid Novruzov, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin İdarə Heyətinin sədri Zaur Fətizadə, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat nazirinin müavini Anar Axundov, Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov, İsrailin Azərbaycanda fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Corc Dik, Pakistanın İmtiyazlı Mühasiblər İnstitutunun (ICAP) prezidenti Saif Ullah və İsrailin Sertifikatlı İctimai Mühasiblər İnstitutunun (ICPAI) prezidenti Çen Şrayber açaraq, tədbirin əhəmiyyətindən bəhs etmiş və konfransın işinə uğurlar arzulamışlar.

Konfransda çıxışı zamanı Auditorlar Palatasının sədri Vahid Novruzov qeyd etmişdir ki, ölkəmizin müvafiq dövlət orqanları və digər qurumları tərəfindən ötən dövr ərzində Milli Fəaliyyət Planının icrası istiqamətində Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin və Koordinasiya Şurasının dəstəyi ilə mühüm nəticələr əldə olunub. Bu da Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə reytinqinin yüksəlməsinə zəmin yaradıb. Lakin görüləsi işlər də hələ çoxdur. Təəssüf ki, bir çox nəzarət orqanları, o cümlədən auditorlar yetərincə şübhəli maliyyə əməliyyatlarının aşkar edilməsinin qayğısına qalmır və ya nöqsanları vaxtında aşkar etmirlər. Bunlar isə həm hüquqi məsuliyyətə, həm də peşəkar nüfuz itkilərinə səbəb olur. Qanunsuzluğa qarşı mübarizədə nəzarət orqanlarının məsuliyyəti yalnız texniki yoxlama ilə məhdudlaşmır. Onlar etik prinsiplərə əsaslanaraq şəffaflığı təşviq etməli və maliyyə sisteminin sağlamlığına töhfə verməlidirlər. Peşəkar fəaliyyət və sosial məsuliyyət anlayışı işimizin ayrılmaz hissəsi olmalıdır. Bu baxımdan mühasiblərin və auditorların həm çirkli pulların aşkarlanmasında, həm də hüquqi uyğunluğun təmin olunmasında rolunu müəyyənləşdirən Beynəlxalq Audit Standartlarına (məsələn, 240 və 250 BAS) və beynəlxalq təcrübələrə uyğun hərəkət etmələri zəruridir. Eyni zamanda, maliyyə nəzarəti orqanları təşkilatın mövcud daxili nəzarət siyasətlərini və prosedurlarını təkmilləşdirmək üçün müvafiq tövsiyələr təqdim etməlidirlər.

Konfransın təşkilatçılarından olan Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin İdarə Heyətinin sədri Zaur Fətizadə öz çıxışında vurğulamışdır ki, son illərdə Azərbaycanın ƏL/TMM sahəsində həyata keçirdiyi tədbirlər mühüm nəticələr verib. Belə ki, dövlət strukturlarının koordinasiyası gücləndirilir, Maliyyə Monitorinq Xidməti tərəfindən risk əsaslı yanaşma tətbiq olunur, beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində məlumat mübadiləsi intensivləşdirilib. Auditorlar yalnız maliyyə şəffaflığını təmin edən yox, həm də risk siqnallarını öncədən müəyyənləşdirən ekspertlər kimi yetişdirilməlidirlər. Auditor hesabatlarında ƏL/TM riski ilə bağlı qeyd və tövsiyələrin standartlaşdırılması istiqamətində əlavə addımlar atılmalıdır.

Konfransda Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat nazirinin müavini Anar Axundov çıxışında qeyd etmişdir ki, maliyyə cinayətləri, xüsusilə cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi təkcə iqtisadi sabitliyə deyil, həm də ictimai və milli təhlükəsizliyə ciddi təhdidlər yaradır. Bu təhdidlərin qarşısının alınması yalnız effektiv milli nəzarət mexanizmləri ilə deyil, həm də beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi ilə mümkündür. O vurğulayıb ki, şəffaflığın artırılması, korrupsiyaya qarşı mübarizə və cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasının qarşısının alınması hökumətin prioritet istiqamətlərindəndir: ***“Bu tədbir məhz bu istiqamətdə səyləri birləşdirmək, beynəlxalq təcrübəni bölüşmək və qarşılıqlı etimadı möhkəmləndirmək baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır”.***

Daha sonra Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov çıxışında bildirib ki, bu tədbir elmi xarakter daşıdığı üçün klassik nəzəriyyə baxımından cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın, o cümlədən çirkli pulların leqallaşdırılması, yeni pul yuyulması üç mərhələdə baş verir. Bu üç mərhələ əslində çirkli maliyyə axınlarının strukturlaşmış və məqsədli şəkildə iqtisadi sistemə daxil olunma modelini yaradır. Elmi ədəbiyyatlarda bu yanaşma sistem nəzəriyyəsi və funksional iqtisadi təhlükə modelləri çərçivəsində həmişə təhlil olunur. Bu prinsip yalnız nəzəri və texniki kontekstdə deyil, eyni zamanda sahibkarlıq mühiti üçün sistemli təhlükə faktorları sayılır. Leqallaşdırılmış qanunsuz vəsaitlər, investisiya, daşınmaz əmlak, xidmət və istehsal kimi sahələrdə formal biznes görüntüsü yaradaraq bazara daxil ola bilir. Bu isə şəffaf fəaliyyət göstərən sahibkarlar üçün qeyri-bərabər rəqabət şəraiti formalaşdırır. Xüsusilə yerləşdirmə və inteqrasiya mərhələlərində belə vəsaitlər qiymətlərin süni şişirdilməsinə və iqtisadi resursların ədalətsiz bölgüsünə səbəb olur.

Səbuhi Gülməmmədov,
Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının icraçı direktoru

Həmçinin İsrailin Azərbaycanda fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Corc Dik öz çıxışında belə tədbirlərin qlobal əməkdaşlıq üçün mühüm olduğunu vurğulamışdır: ***“Azərbaycan və bu əhəmiyyətli konfransın təşkilatçıları hamımızı narahat edən bir mövzu ilə məşğuldurlar – cinayət yolu ilə əmlak əldə olunması və daha da önəmlisi terror təhlükəsi və onun maliyyələşdirilməsinin necə dayandırılması. Belə konfranslar bizi bir araya gətirən meydanlardır - istər ikitərəfli, istər üçtərəfli, istərsə də FATF kimi beynəlxalq təşkilatlar vasitəsilə. Biz birlikdə terrorizmin maliyyələşdirilməsini məhdudlaşdırmaq və cinayət fəaliyyəti ilə mübarizə aparmaq üçün çalışmalıyıq”.***

Konfransda həmçinin Pakistanın İmtiyazlı Mühasiblər İnstitutunun (ICAP) prezidenti Saif Ullah “ƏL/TM-ə qarşı mübarizədə Pakistan təcrübəsi”, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin rəis müavini Samirə Musayeva “ƏL/TMM sahəsində Vergi Xidməti və əlaqəli qurumların rolu”, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı, Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqının sədri, akademik Ziyad Səmədzadə “Real sektorda sağlam rəqabət mühitinin yaradılması kölgə iqtsadiyyatının azaldılması, çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizənin strateji amili kimi”, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (UNEC) rektoru Ədalət Muradov “Təhsilin fərdiləşdirilməsi və dəyərlərin prioritetləşdirilməsi - mübarizənin uğur modeli”, Türkiyənin Sertifikatlı Mühasiblər Palataları Birliyinin (TÜRMOB) Beynəlxalq əlaqələr departamentinin rəhbəri Seher Gündoğdu “Türkiyədə çirkli pulların yuyulması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində təlim, məlumatlandırma və əməkdaşlıq istiqamətlərində TÜRMOB-un fəaliyyətinin səmərəliliyi”, İsrailin Sertifikatlaşdırılmış İctimai Mühasiblər İnstitutunun (ICPAI) İdarə Heyətinin üzvü, İqtisadi Cinayətlərə və Çirkli Pulların Yuyulmasına Qarşı Mübarizə Komitəsinin sədri Simon Yaniv “İsraildə çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizə üzrə qanunvericiliyin prinsipləri”, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Baş direktoru Fuad İsayev “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının rolu”, Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi sədrinin müavini Rauf Səlimov “Müşahidə olunmayan iqtisadiyyatın statistik qiymətləndirilməsi”, İsrailin Sertifikatlaşdırılmış İctimai Mühasiblər İnstitutunun (ICPAI) Direktorlar Şurasının üzvü, Blokçeyn və Kriptovalyutalar üzrə Komitəsinin sədri Roi Katz “Çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizədə mövcud bank qaydaları”, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin Nəzarət və hüquq mühafizə orqanları ilə iş departamentinin direktoru Nurlan Babayev “ƏL/TMM üzrə risk əsaslı nəzarət konsepsiyası”, Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatasının Dövlət gəlirlərinin və iqtisadi sahələrin auditi şöbəsinin müdiri Azim Abbasov “Dövlət vəsaitinin mənimsənilməsinə qarşı mübarizədə Hesablama Palatasının rolu”, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Mütəxəssis təhlilləri şöbəsinin rəis müavini Tural Vəlibəyov “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması cinayətlərinin istintaqı zamanı maliyyə təhlili məlumatlarından istifadə edilməsi təcrübəsinin genişləndirilməsi, bu məlumatlara olan ehtiyacların təhlil edilməsi və mütərəqqi çağırışlara yönələn tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün təkliflər”, İsrailin Enerji infrastrukturu üzrə şirkətinin icraçı direktorunun müavini və maliyyə rəhbəri Eli Zuker “Böyük korporasiyalarda maliyyə rəhbərləri üçün ƏL/TMM üzrə qanunvericiliyin təsirləri”, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının Audit şöbəsinin müdiri Ramil Əliyev “Çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizədə etik davranış və institusional məsuliyyət: Həmkarlar ittifaqlarının rolu” mövzularında məruzələrlə çıxış etmişlər.

Konfransın yekununda iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılmış, habelə təqdim edilən materialların toplu şəklində nəşr etdirilməsi və tövsiyələrin hazırlanması qərara alınmışdır.

Konfransın ikinci günü 24 may tarixində Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində (UNEC) İsrail, Pakistan, Latviya ölkələrinin mütəxəssislərinin iştirakı ilə ƏL/TMM sahəsində Auditorlar Palatasının üzvləri, Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin əməkdaşları və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin müəllim-tələbə heyəti üçün seminar keçirilmişdir.

Seminar öz işinə Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının icraçı direktoru Səbuhi Gülməmmədovun və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin Maliyyə və mühasibat fakültəsinin dekanı Hafis Hacıyevin açılış nitqləri ilə başlamışdır.

Seminarda Pakistanın İmtiyazlı Mühasiblər İnstitutunun (ICAP) ƏL/TMM üzrə Müşahidə Şurasının üzvü, “JS Investments” Limited şirkətinin vitse-prezidenti və maliyyə direktoru Raheel Rehman “ƏL/TMM sahəsində mühasiblərin və auditorların riskləri”, “FATF Tövsiyələrinə əsasən mühasiblərin və auditorların öhdəlikləri”, “ƏL/TMM sahəsində risk əsaslı yanaşma”, Latviya Sertifikatlı Auditorlar Assosiyasının üzvü, ƏL/TMM üzrə mütəxəssis Kiril Kondratovs “Çirkli pulların yuyulmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizədə və sanksiyalarda andlı auditorların rolu”, Auditorlar Palatasının Auditin hüquqi tənzimlənməsi və cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə idarəsinin rəisi Elnur İbrahimov “Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının nəzarət oqanı kimi cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizədə iştirakı”, Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmsına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə (ƏL/TMM) üzrə komitənin sədri, “VXA - Audit” MMC-nin direktoru Elçin Qurbanov “ƏL/TMM fəlsəfəsi və bu barədə ictimai şüurun formalaşdırılması”, Auditorlar Palatası sədrinin elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri Nəcəf Talıbov “Auditorların peşə etik tələbləri və ƏL/TMM qanunvericiliyi”, Auditorlar Palatasının üzvləri: “SR Audit Solutions” MMC-nin direktoru Səftər Vəlizadə “ƏL/TM-ə qarşı mübarizədə müstəqil auditin potensial imkanları”, Sərbəst auditor Şamxal Kərimov “ƏL/TMM-də Süni İntellektin tətbiqi və onun kadr təminatı” mövzularında məruzələrlə çıxış etmişlər və konkret məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılmışdır. Sonda iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılmışdır.

Həmin gün konfransda iştirak edən xarici qurumların nümayəndələri Bakı şəhərinin tarixi yerləri ilə tanış olmuşlar. Sonra xarici mütəxəssislər və ölkəmizin nəzarət orqanlarının nümayəndələri, mühasiblər və auditorlar arasında ƏL/TMM sahəsində təcrübə mübadiləsi aparılmışdır.

Hesab edirik ki, belə bir mötəbər konfransın keçirilməsi ölkəmizdə cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizədə nəzarət orqanlarının rolunu, vəzifələrini və məsuliyyətini artırmaqla bərabər, öhdəlik daşıyan şəxslərin də bu sahədə olan münasibətlərində şəffaflığın təmin edilməsinə əhəmiyyətli təsir göstərəcək və onların qarşısına qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsində geniş imkanlar yaradacaqdır.